

Předběžné opatření

Není povinností obecných soudů doručovat protistraně odvolání proti usnesení o návrhu na předběžné opatření před rozhodnutím odvolacího soudu vždy a v každém případě, a to zejména proto, že by doručení odvolání protistraně nebylo ani účelné, ani vhodné, anebo by dokonce mohl být nevhodným doručením odvolání zmařen účel předběžného opatření, tedy mimořádného procesního institutu, který musí být do jisté míry založen na prvku překvapivosti. Neexistují-li takové okolnosti a soud hodlá vyhovět podanému odvolání, nezaslání odvolání protistraně porušuje právo účastníka na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a princip rovnosti účastníků řízení podle čl. 37 odst. 3 Listiny základních práv a svobod.

(Nález Ústavního soudu České republiky sp.zn. IV.ÚS 324/26 ze dne 3.6.2026)

Ústavní soud rozhodl o ústavní stížnosti stěžovatelky M. Z., zastoupené JUDr. K.V., advokátem, sídlem P., proti výroku I usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 25. listopadu 2025 č. j. 101 Co 337/2025-92, za účasti Krajského soudu v Praze, jako účastníka řízení, a P. Z., zastoupeného Mgr. M.K., advokátem, sídlem R., a nezletilých V. Z. a J. Z., zastoupených opatrovníkem městskou částí XX, jako vedlejších účastníků řízení, tak, že Krajský soud v Praze výrokem I usnesení ze dne 25. listopadu 2025 č. j. 101 Co 337/2025-92 porušil základní právo stěžovatelky na soudní ochranu zaručené čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a princip rovnosti účastníků řízení podle čl. 37 odst. 3 Listiny základních práv a svobod. Výrok I usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 25. listopadu 2025 č. j. 101 Co 337/2025-92 se ruší.

Z odůvodnění:

I. Skutkové okolnosti případu a obsah napadeného rozhodnutí

1. Stěžovatelka nesouhlasí s výrokem I napadeného rozhodnutí a navrhuje jeho zrušení, přičemž se dovolává porušení svých základních práv zaručených čl. 36 odst. 1 a čl. 37 odst. 3 Listiny základních práv a svobod.

2. Okresní soud v Kutné Hoře (dále jen "okresní soud") usnesením ze dne 10. 10. 2025 č. j. 10 Nc 5933/2025-66 zamítl návrh vedlejšího účastníka, kterým by soud předběžným opatřením uložil stěžovatelce povinnost navrátit bydliště nezletilých na adresu X a zdržet se další změny bydliště nezletilých do doby pravomocného rozhodnutí soudu ve věci samé, a kterým by upravil jeho styk s nezletilými dětmi.

3. K odvolání vedlejšího účastníka ve věci rozhodoval Krajský soud v Praze (dále jen "krajský soud"), který napadeným usnesením rozhodnutí okresního soudu změnil tak, že stěžovatelce uložil povinnost strpět styk otce s nezletilými dětmi, a to v harmonogramu a ve formě vymezených ve výroku I tohoto usnesení. Krajský soud se neztotožnil se závěrem okresního soudu, že není potřeba zatímne upravovat styk otce s nezletilými. Vzhledem ke konfliktní povaze vztahu rodičů a s cílem předejít případným neshodám považoval krajský soud za žádoucí, aby postavil najisto kdy a za jakých podmínek bude nadále probíhat kontakt otce s nezletilými. Ve zbylém rozsahu, tj. ve vztahu k navracení nezletilých do předchozího bydliště, rozhodnutí okresního soudu potvrdil (výrok II).

II. Argumentace stěžovatelky

4. Stěžovatelka rekapituluje průběh předchozího řízení. Zdůrazňuje, že jí soudy nedoručily návrh na nařízení předběžného opatření, zamítavé rozhodnutí okresního soudu a ani odvolání vedlejšího účastníka. Nedoručením odvolání jí krajský soud znemožnil reagovat na rozhodné skutečnosti a tvrzení uváděné vedlejším účastníkem a uplatnit vůči nim námitky. Upřesňuje, že z těchto námitek by dostatečně vyplynulo, že se vedlejší účastník pravidelně stýká s nezletilou dcerou, resp. vyplynula by z nich nevhodnost úpravy styku s nezletilým synem. Stěžovatelka má za to, že v době rozhodování odvolacího soudu nebyly naplněny zákonné předpoklady pro zatímní úpravu poměrů nezletilých, což však krajskému soudu nemohla doložit. Dále namítá, že krajský soud změnil zamítavé rozhodnutí okresního soudu, aniž by náležitě odůvodnil nezbytnost takového postupu.

III. Průběh řízení před Ústavním soudem

5. Ústavní soud vyžádal vyjádření účastníka a vedlejších účastníků řízení.

6. Krajský soud označil ústavní stížnost za nedůvodnou. Uvedl, že jeho rozhodnutí je řádně odůvodněné a je z něj zřejmé, proč krajský soud přistoupil ke změně prvostupňového rozhodnutí. Dále konstatoval, že nemá k dispozici spis vedený okresním soudem, a tedy nemůže ověřit stěžovatelčino tvrzení, že jí nebylo doručeno odvolání vedlejšího účastníka.

7. Odmítnutí ústavní stížnosti pro zjevnou neopodstatněnost navrhl rovněž vedlejší účastník. Vyjádřil přesvědčení, že v nyní posuzované věci byly dány mimořádné okolnosti pro uplatnění pravomoci odvolacího soudu změnit odvoláním napadené prvostupňové rozhodnutí. Upozornil, že závěr krajského soudu koresponduje s doporučením kolizního opatrovníka. Vedlejší účastník dále uvedl, že nedoručení odvolání je výsledkem procesní taktiky stěžovatelky, která skrývala, že je právně zastoupena.

8. Opatrovník nezletilých, jmenovaný usnesením Ústavního soudu ze dne 8. 4. 2026 sp. zn. IV. ÚS 324/26, ve svém vyjádření popsal aktuální rodinnou situaci.

9. Stěžovatelka možnost podat k těmto vyjádřením repliku nevyužila.

IV. Splnění podmínek řízení

10. Ústavní stížnost byla oprávněnou osobou podána včas (§ 72 odst. 1 a 3 zákona o Ústavním soudu) a je přípustná (§ 75 odst. 1 zákona o Ústavním soudu a contrario). Stěžovatelka je řádně zastoupena advokátem (§ 30 odst. 1 zákona o Ústavním soudu) a Ústavní soud je k projednání ústavní stížnosti příslušný.

V. Posouzení důvodnosti ústavní stížnosti

11. Ústavní soud dospěl k závěru, že ústavní stížnost je důvodná.

12. K přezkumu rozhodování obecných soudů o předběžných opatřeních zastává Ústavní soud obecně zdrženlivý postoj. Předběžná opatření mají pouze dočasnou povahu, nezasahují konečným způsobem do práv a povinností účastníků a nepředjímají výsledek řízení ve věci samé (srov. např. náález ze dne 23. 4. 2025 sp. zn. I. ÚS 3193/24, bod 34).

13. Vzhledem ke specifické povaze rozhodnutí o předběžných opatřeních je Ústavní soud podrobuje pouze tzv. omezenému testu ústavnosti. Zkoumá, zda předběžné opatření (či rozhodnutí o něm) mělo zákonný podklad (čl. 2 odst. 2 Listiny), bylo vydáno příslušným orgánem (čl. 38 odst. 1 Listiny) a zda není projevem svévole či libovůle (čl. 1 Ústavy České republiky a čl. 2 odst. 2 a 3 Listiny).

14. Důvodem pro kasační zásah, jenž vyplývá z třetího kroku shora vymezeného omezeného testu

ústavnosti, je také hrubé porušení zásad spravedlivého procesu, zejména v případech nereflektování judikatury Ústavního soudu ohledně podmínek, za kterých odvolací soud může změnit rozhodnutí soudu prvního stupně o zamítnutí návrhu na nařízení předběžného opatření, a též ohledně doručování odvolání v takových situacích (srov. nálezy ze dne 7. 8. 2025 sp. zn. I. ÚS 1785/25, bod 16, nebo ze dne 17. 12. 2019 sp. zn. II. ÚS 3524/19, body 15 až 18).

15. Již z odkazu na prejudikaturu vyplývá, že se Ústavní soud otázkou nutnosti doručování odvolání proti rozhodnutí o nařízení předběžného opatření, která je v nyní posuzované věci klíčová, zabýval v minulosti opakovaně. Dospěl přitom k závěru, že není povinností obecných soudů doručovat protistraně odvolání proti usnesení o návrhu na předběžné opatření před rozhodnutím odvolacího soudu vždy a v každém případě, a to především s ohledem na to, že mohou být případy, v nichž by doručení odvolání protistraně nebylo ani účelné, ani vhodné, či by dokonce nevhodným doručením odvolání mohl být zmařen účel předběžného opatření, tedy mimořádného procesního institutu, který musí být do jisté míry založen na prvku překvapivosti. Je však jejich povinností v každém případě zvažovat, zda má být odvolání proti rozhodnutí o předběžném opatření zasláno jiným účastníkům. Ústavní soud proto již dříve potvrdil, že ze zákonné procesní úpravy nevyplývá povinnost soudů vždy doručovat opisy odvolání směřujících proti nikoliv meritorním rozhodnutím ostatním účastníkům řízení; soud prvního stupně tak činí toliko na základě úvahy (ústavně souladné) o vhodnosti a účelnosti takového opatření s ohledem na okolnosti konkrétního případu.

16. Ústavní soud ovšem zdůraznil, že "takovou specifickou okolností, která zakládá povinnost soudu doručit opis odvolání ostatním účastníkům, může být např. dosavadní vývoj řízení v první instanci, který zřetelně naznačuje, že jiný účastník zaujímá k argumentům uváděným v odvolání zřetelně nesouhlasný postoj a odlišně je právně a skutkově hodnotí. Doručením stejnopisu odvolání ostatním účastníkům se jim má v takových případech umožnit, aby byli seznámeni se skutkovými a právními argumenty uvedenými v odvolání a aby mohli, budou-li to pokládat za potřebné k obraně svých zájmů, předložit soudu své protiargumenty" (srov. cit. náleze II. ÚS 3524/19, body 22 a 23). Ústavní soud nemá důvod se od tohoto výkladu odchýlit.

17. Na základě výše uvedených obecných východisek zhodnotil Ústavní soud nyní posuzovaný případ stěžovatelky, přičemž dospěl k závěru, že krajský soud i okresní soud svým postupem porušily její právo na soudní ochranu a rovnost účastníků řízení.

18. Z vyžádaného spisu je zřejmé, že vedlejší účastník podal dne 23. 10. 2025 odvolání proti shora uvedenému usnesení okresního soudu (srov. spis, č. l. 72). Ústavní soud ze spisu dále zjistil, že okresní soud dne 29. 10. 2025 předložil věc krajskému soudu (srov. č. l. 81), přičemž předkládací protokol byl tomuto soudu doručen dne 5. 11. 2025. Z předložení věci k rozhodnutí o odvolání rovněž plyne, že odvolání bylo doručováno pouze OSPOD (srov. č. l. 79). Ústavní stížností napadené usnesení krajského soudu bylo vydáno o 20 dní později, tedy dne 25. 11. 2025. Ústavní soud shledal, že odvolání podané vedlejším účastníkem nebylo stěžovatelce doručováno, z čehož lze dovodit, že jí nebyla dána možnost jakkoliv se vyjádřit k jeho obsahu a tvrzením vedlejšího účastníka. Závěr krajského soudu (srov. usnesení krajského soudu, bod 11), že "matka ani opatrovník nezletilých se k odvolání otce nevyjádřili", tak vyznívá - přinejmenším - alibisticky. Ústavní soud nepřehlédl, že stěžovatelka dne 12. 11. 2025 nahlížela do spisu, a tedy o odvolání vedlejšího účastníka eventuálně mohla vědět, což ovšem nelze s jistotou potvrdit. Každopádně však platí, že odpovědnost soudu za vedení řízení, tedy i zaslání odvolání k vyjádření, nelze přenášet na účastníky řízení, resp. nelze jim k tíži přičítat procesní pochybení soudu. Navíc, stěžovatelka sama má datovou schránku a zaslání odvolání vedlejšího účastníka k vyjádření do datové schránky stěžovatelky tudíž nebylo pro obecné soudy spojeno s žádnými obtížemi.

19. Z obsahu ústavní stížnosti, jakož i z vyžádaného spisu, je zřejmé, že stěžovatelka má na otázku skutkového stavu a právního hodnocení dané věci diametrálně odlišný názor než vedlejší účastník,

příčemž postupem obecných soudů jí bylo odepřeno tento svůj právní názor na danou kauzu obhajovat před krajským soudem. Stalo se tak navíc za situace, v níž soud prvního stupně rozhodl způsobem, který odpovídá stanoviskům stěžovatelky, zatímco krajský soud rozhodl opačně a vyhověl podanému odvolání, přičemž vyšel právě i z tvrzení předložených vedlejším účastníkem v odvolání, s nímž se zjevně ztotožnil. Tímto postupem došlo k porušení ústavně garantovaných práv stěžovatelky podle čl. 36 odst. 1 a čl. 37 odst. 3 Listiny (obdobně srov. nálezy ze dne 3. 4. 2018 sp. zn. IV. ÚS 719/18 či ze dne 17. 12. 2019 sp. zn. II. ÚS 3524/19).

20. V nyní posuzované věci navíc nešlo ani o shora nastíněnou situaci, v níž není povinností obecných soudů doručovat protistraně odvolání, neboť by to nebylo ani účelné, ani vhodné, či by dokonce mohl být nevhodným doručením odvolání zmařen účel předběžného opatření založený na prvku překvapivosti. Krajský soud vydal předběžné opatření za účelem zatímní úpravy poměrů, styků nezletilých s otcem. Nebylo tedy založeno na obavě z ohrožení výkonu rozhodnutí a nevyžadovalo překvapivý zásah odvolacího soudu. Nic nenásvědčovalo tomu, že by doručení odvolání stěžovatelce mohlo účel předběžného opatření zmařit či ohrozit. Krajský soud ve svém rozhodnutí nepředložil žádnou úvahu, proč považoval za nezbytné rozhodnout bez vyjádření stěžovatelky. Lze dodat, že jestliže odvolací soud změnil rozhodnutí prvního stupně a nově nařídí předběžné opatření, čímž (i fakticky) povinné osobě odepře možnost procesně reagovat alespoň v rámci odvolacího řízení, musí být důvody pro takový postup o to přesvědčivější (srov. nálezy ze dne 7. 1. 2026 sp. zn. II. ÚS 3143/25, bod 30 a ze dne 7. 8. 2025 sp. zn. I. ÚS 1785/25, bod 18). Důvody pro zvolený postup navíc nevyplývají ani ze spisu. Jak již bylo řečeno, o odvolání krajský soud rozhodl po 20 dnech od předložení spisu okresním soudem. Nelze tudíž dovodit, že by časové souvislosti odvolací soud stavěly do situace, v níž by doručení odvolání stěžovatelce nebylo reálně možné a bezodkladné nařízení předběžného opatření by bylo vzhledem ke konkrétním okolnostem nezbytné.

21. Lze proto shrnout, že bylo povinností krajského soudu - při absenci okolností odůvodňujících jiný postup - odvolání stěžovatelce doručit a umožnit jí se k němu vyjádřit.

VI. Závěr

22. Ústavní soud uzavírá, že rozhodl-li krajský soud ústavní stížností napadeným usnesením o podaném odvolání vedlejšího účastníka, aniž by předtím stěžovatelku seznámil s obsahem tohoto odvolání, fakticky jí znemožnil vznést argumenty proti tvrzením vedlejšího účastníka uvedeným v odvolání a reagovat na návrh na úpravu styku předložený v odvolání. Tímto svým rozhodnutím krajský soud porušil právo stěžovatelky na soudní ochranu a rovné postavení v řízení podle čl. 36 odst. 1 a čl. 37 odst. 3 Listiny.

23. Z výše uvedených důvodů Ústavní soud (aniž jinak posuzoval vlastní předmět řízení před obecnými soudy) podle § 82 odst. 2 písm. a) zákona o Ústavním soudu ústavní stížnosti vyhověl a podle § 82 odst. 3 písm. a) téhož zákona napadené usnesení krajského soudu ve výroku I zrušil.

Další články:

- [Podíl v obchodní korporaci, insolvence](#)
- [Nahlédnutí do policejního spisu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odůvodnění soudního rozhodnutí \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Opomenuté důkazy \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Právo EU \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhrada škody](#)
- [Nedobrovolná hospitalizace](#)

- [Odůvodnění rozhodnutí o nepoložení předběžné otázky Soudnímu dvoru EU](#)
- [Dobrá víra \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Dovolání \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Dovolání \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)